

1 of 1 DOCUMENT

21 augustus 2013 woensdag

College geven moet geen straf meer zijn

BYLINE: Barbara Oomen

SECTION: denken

LENGTH: 968 woorden

SAMENVATTING

Goed onderwijs heeft voor universiteiten nog steeds geen prioriteit. Dat is jammer voor de studenten, maar ook voor de professoren, zegt **Barbara Oomen**.

VOLLEDIGE TEKST:

De frequentie waarmee het boek Stoner deze zomer opduikt op Franse terrastafels, Italiaanse campingbedden en Zeeuwse stranden doet vermoeden dat de Nederlander bijzonder gecharmeerd is van de persoon van de college-professor. De academicus met als voornaamste ambitie de overdracht van de liefde voor een wetenschapsgebied, haar systematiek, haar loci classici, haar wezensvragen en nieuwste inzichten op steeds een andere generatie studenten.

De academicus die trots de gedachte koestert dat er een grotere kans is dat een van die studenten de Nobelprijs zal winnen dan dat hij of zij dat zelf doet. De academicus die de zomer niet alleen doorbrengt met het schrijven van stukken, maar ook met het lezen van boeken, en rond deze tijd van het jaar nauwelijks kan wachten om hierover met een nieuwe generatie studenten in gesprek te gaan.

Gek genoeg is juist dit type wetenschapper - de college-professor in plaats van de plofprof - vandaag de dag een zeldzaamheid aan de Nederlandse universiteit. Elders is dat anders. In Amerika kiezen topwetenschappers bewust voor de intensieve studentencontacten die komen met het leven op de piepkleine, lommerrijke colleges. Oxford, in Engeland, bestaat uit hechte gemeenschappen georganiseerd in 38 colleges van elk een paar honderd studenten, met de een-op-een tutorial als belangrijkste onderwijsvorm.

Publish or perish

Kom daar maar eens om aan de Nederlandse universiteiten, geregeerd door de H-index en de achterliggende publicatiedruk, en de valse assumptie dat honderden studenten in een collegezaal en onderwijs op afstand kostenefficiënt is. Hier zijn promoties vaak direct gebaseerd op publicaties en niet op de persoon van de wetenschapper als docent. Ook geldt het geven van eerstejaarscolleges nog te vaak als straf, voor beginnend docenten of minder succesvolle wetenschappers, in plaats van als de grootst denkbare eer.

Nederlandse wetenschappers zouden dit vaak best anders willen. Ik herinner mij een gesprek met mijn huidige echtgenoot, jaren geleden op een Amsterdams terras, waar wij als twee jongverliefde promovendi de toekomst bespraken. „Ik zou eigenlijk het liefst lekker lesboeren“, verzuchte hij toen, „breed politico-log zijn in plaats van meegaan in die cultuur van publish or perish“. Hij heeft nu, net als ikzelf, het geluk om in Nederland op een college te mogen werken, een plaats waar het onderwijs voor iedereen centraal staat. Zo werken de university colleges - die inmiddels van Groningen tot Maastricht een plaats hebben verworven - als magneten op academici die een echte balans zoeken tussen lab en leslokaal, tussen onderzoek en onderwijs.

Deels gaat het om emeriti, die na jaren van bomvolle collegezalen, bestuurs- en publicatiedruk nog een paar jaar rustig schouder-aan-schouder met veelbelovende jongeren door Kant of het handboek Klinische Psychologie willen ploegen. Deels zijn het jonge sterren, zoals de docente van het University College Utrecht die mij vertelde dat zij haar glansrijke carrière in Amerika alleen achter zich had gelaten omdat er nu in Nederland ook kans is op een bestaan als college-professor.

De vraag hoe je in Nederland meer ruimte zou kunnen bieden aan wetenschappers met een liefde voor het lesgeven en ervoor zou kunnen zorgen dat zo veel mogelijk studenten in hun eerste week les krijgen van zo'n topwetenschapper, vergt een beleidsdiscussie. Deze is hard nodig. Zo maakt de opkomst van de MOOCs - de Massive Open Online Courses - sowieso dat universiteiten het niet meer kunnen maken om hun studenten in volle collegezalen te laten luisteren naar een stamelende juniordocent die het handboek nog eens samenvat. Diezelfde studenten kunnen immers dan nog veel beter online een Harvardhoogleraar beluisteren. Voor het kleinschalige 'teaching by osmosis', het daadwerkelijke gesprek in een klaslokaal, de professor met de open deur en het luisterend oor binnen een kleinschalige academische gemeenschap bestaat echter geen digitaal alternatief.

Ruimte voor meer Stoners

Wat is er nodig? Universiteiten zouden, veel meer dan nu het geval is, onderwijskwaliteit bovenaan de lijst met functievereisten voor een hoogleraar moeten zetten. Alle Nederlandse universiteiten zijn in het afgelopen decennium gaan inzien dat dikke boeken schrijven niet hetzelfde is als studenten boeien en begeleiden. Toch lijkt bij promoties alleen het onderzoek te tellen. Daarbij zouden universiteiten hun allerbeste mensen moeten stimuleren om juist de eerstejaarscolleges op zich te nemen, en de middelen voor het bacheloronderwijs ook enkel en alleen aan dat onderwijs moeten besteden.

Ook vraagt oog voor de college-professor oog voor het systeem van onderzoeksfinanciering. De Council for Undergraduate Research in Amerika heeft subsidieprogramma's die college-professors in staat stellen om zomers of semesters lang samen met studenten aan hun eigen onderzoeksagenda te werken. In Nederland trekt de onderzoeksfinanciering juist de allerbeste wetenschappers uit het onderwijs.

Als het aan veel academici ligt, biedt Nederland, in de toekomst, ruimte aan veel meer Stoners dan nu het geval is. Daar is wel bestuurlijke en politieke steun voor nodig. Steun die wij eigenlijk verplicht zijn aan onze studenten, maar vooral aan degenen die hen ook dit jaar weer binnenleiden in de wetenschap: de universitair docenten.

onderwijskwaliteit zou bovenaan de lijst met functievereisten moeten staan

Prof. **Barbara Oomen** is Dean van het University College Roosevelt, het Liberal Arts & Science College van de Universiteit Utrecht in Middelburg.

GRAPHIC: logo_quote_denken
oppenheimer
Illustratie Ruben L. Oppenheimer

LANGUAGE: DUTCH; NEDERLANDS

PUBLICATION-TYPE: Krant

JOURNAL-CODE: nrc.next

SUBJECT: Colleges & Universities (93%); Education & Training (84%)

LOAD-DATE: 22 August 2013